

Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming

Onderwijsinspectie

Hendrik Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15
1210 BRUSSEL

doorlichtingssecretariaat@ond.vlaanderen.be
www.onderwijsinspectie.be

Verslag over de doorlichting van het Maria-Boodschaplyceum te BRUSSEL-STAD

Hoofdstructuur	voltijds secundair onderwijs
Instellingsnummer	32151
Instelling	het Maria-Boodschaplyceum
Directeur	Greta Blondiau
Adres	Moutstraat 22 - 1000 BRUSSEL-STAD
Telefoon	02-506.89.20
Fax	02-513.84.80
E-mail	mabo@skynet.be
Website	http://www.mabobrussel.be
Bestuur van de instelling	VZW Maria Boodschap Brussel -Annuntiaten
Adres	Naamsesteenweg 355 - 3001 HEVERLEE
Scholengemeenschap	SGKSO Sint-Gorik Brussel
Adres	Landsroemlaan 126 - 1083 GANSHOREN
CLB	Vrij CLB Pieter Breughel
Adres	Opzichterstraat 84 - 1080 SINT-JANS-MOLENBEEK
Dagen van het doorlichtingsbezoek	04-11-2013, 05-11-2013, 06-11-2013, 07-11-2013, 08-11-2013
Einddatum van het doorlichtingsbezoek	08-11-2013
Datum bespreking verslag met de instelling	06-12-2013
Samenstelling inspectieteam	
Inspecteur-verslaggever	Roger Van den Borre
Teamleden	Yves Blicck, Erik De Bou, Vera Timmers
Deskundige(n) behorend tot de administratie	nihil
Externe deskundige(n)	nihil

INHOUDSTAFEL

INLEIDING	3
1 SAMENVATTING	5
2 DOORLICHTINGSFOCUS	7
2.1 Structuuronderdelen in de doorlichtingsfocus.....	7
2.2 Procesindicatoren of procesvariabelen in de doorlichtingsfocus.....	7
3 RESPECTEERT DE SCHOOL DE ONDERWIJSREGLEMENTERING?	8
3.1 Respecteert de school de erkenningsvoorwaarden?	8
3.1.1 Voldoet de school aan de onderwijsdoelstellingen?	8
3.1.1.1 Natuurwetenschappen in de eerste graad A -stroom (leerplan 2010/001).....	8
3.1.1.2 Natuurwetenschappen in ASO derde graad in de studierichtingen Economie-moderne talen, Grieks-moderne talen, Humane wetenschappen, Latijn-moderne talen (leerplan 2006/012) ...	9
3.1.1.3 Nederlands in de eerste graad A-stroom (leerplan 2010/016)	11
3.1.1.4 Techniek in de eerste graad A-stroom (leerplan 2010/017)	12
3.1.1.5 Cultuur- en gedragswetenschappen in ASO derde graad in de studierichting Humane wetenschappen.....	13
3.1.1.6 Moderne vreemde talen in ASO derde graad in de studierichtingen Economie-moderne talen, Grieks-moderne talen, Latijn-moderne talen (leerplannen 2006/041, 2006/005, 2006/030) ..	15
3.1.1.7 Vakoverschrijdende eindtermen (VOET).....	16
3.1.2 Voldoet de school aan de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'?.....	17
3.1.3 Voldoet de school aan de overige erkenningsvoorwaarden?.....	18
3.2 Respecteert de school de overige reglementering?	18
4 BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?	19
4.1 Evaluatiepraktijk	19
5 ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL	21
6 STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL	23
6.1 Wat doet de school goed?.....	23
6.2 Wat kan de school verbeteren?	23
6.3 Wat moet de school verbeteren?.....	23
7 ADVIES BETREFFENDE DE ERKENNINGSVOORWAARDEN	24
8 VASTSTELLINGEN BETREFFENDE DE OVERIGE REGELGEVING	24

INLEIDING

De decretale basis van het onderzoek

Tijdens een doorlichting gaat de onderwijsinspectie na of de school

1. de onderwijsreglementering respecteert,
2. op systematische wijze haar eigen kwaliteit onderzoekt en bewaakt,
3. haar tekorten al dan niet zelfstandig kan wegwerken

(zie artikel 38 van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, 8 mei 2009).

Een doorlichting is dus een onderzoek van

1. de onderwijsreglementering,
2. de kwaliteitsbewaking door de school,
3. het algemeen beleid van de school.

Een onderzoek in drie fasen

Een doorlichting bestaat uit drie fasen: het vooronderzoek, het doorlichtingsbezoek en het doorlichtingsverslag.

- Tijdens het vooronderzoek bekijkt het inspectieteam de gehele school aan de hand van het CIPO-referentiekader. Het vooronderzoek wordt afgesloten met een doorlichtingsfocus: een selectie van te onderzoeken aspecten tijdens het doorlichtingsbezoek.
- Tijdens het doorlichtingsbezoek voert de onderwijsinspectie het onderzoek uit aan de hand van observaties, gesprekken en analyse van documenten.
- Het doorlichtingsverslag beschrijft het resultaat van de doorlichting, bevat een advies over de verdere erkenning en wordt gepubliceerd op www.doorlichtingsverslagen.be.

Een gedifferentieerd onderzoek

1. Omdat de onderwijsinspectie gedifferentieerd doorlicht, onderzoekt het inspectieteam in de school een selectie van de onderwijsreglementering:

- het voldoen aan de onderwijsdoelstellingen
Hiertoe selecteert de onderwijsinspectie een aantal structuuronderdelen.
Daarbij onderzoekt de onderwijsinspectie altijd de volgende procesvariabelen uit het CIPO-referentiekader:
 - het onderwijsaanbod
 - de uitrusting
 - de evaluatiepraktijk
 - de leerbegeleiding.

De onderwijsinspectie onderzoekt ook altijd de vakoverschrijdende eindtermen.

- een selectie van andere erkenningsvoorwaarden, waaronder de erkenningsvoorwaarde bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne.
- een selectie van overige regelgeving.

2. Om de kwaliteitsbewaking door de school na te gaan, selecteert het inspectieteam een aantal procesvariabelen. Het inspectieteam gaat met de kwaliteitswijzer na of de school voor deze procesvariabelen aandacht heeft voor

- doelgerichtheid: welke doelen stelt de school voorop?
- ondersteuning: welke ondersteunende initiatieven neemt de school om efficiënt en doelgericht te werken?
- doeltreffendheid: bereikt de school de doelen en gaat de school dit na?
- ontwikkeling: heeft de school aandacht voor nieuwe ontwikkelingen?

3. Het inspectieteam onderzoekt ten slotte het algemeen beleid van de school aan de hand van vier procesvariabelen: leiderschap, visieontwikkeling, besluitvorming, kwaliteitszorg.

Het advies

De adviezen die de onderwijsinspectie uitbrengt, hebben betrekking op alle of op afzonderlijke structuuronderdelen van de school. De onderwijsinspectie kan drie adviezen uitbrengen:

- een gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de verdere erkenning van de school of van structuuronderdelen.
- een beperkt gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de erkenning van de school of van structuuronderdelen als de school binnen een bepaalde periode voldoet aan de voorwaarden vermeld in het advies.
- een ongunstig advies: het inspectieteam adviseert om de procedure tot intrekking van de erkenning van de school of van structuuronderdelen op te starten.

Bij een ongunstig advies beoordeelt de onderwijsinspectie bovendien of de school de vastgestelde tekorten zelfstandig kan wegwerken.

Tot slot

Binnen een termijn van dertig kalenderdagen na ontvangst van het definitieve doorlichtingsverslag informeert de directeur van de school de ouders en leerlingen over de mogelijkheid tot inzage.

Binnen de dertig kalenderdagen na ontvangst moet de directeur van de school het verslag volledig bespreken tijdens een personeelsvergadering. Het bestuur van de school of zijn gemandateerde tekent het verslag voor gezien. Het bestuur stuurt het binnen dertig kalenderdagen na ontvangst terug naar de onderwijsinspectie en maakt eventueel melding van zijn opmerkingen.

De school mag het verslag niet gebruiken voor publicitaire doeleinden.

Meer informatie?

www.onderwijsinspectie.be en www.doorlichtingsverslagen.be

1 SAMENVATTING

Het Maria-Boodschaplyceum is een school met een A-stroom in de eerste graad en een ASO-aanbod in de tweede en de derde graad. Het leerlingenaantal is het afgelopen decennium gestaag gestegen. Vorig schooljaar telde de school meer dan 550 leerlingen van diverse sociale en culturele herkomsten, van wie zo'n veertig procent de eerste graad bevolkte. Doordat er op het vlak van infrastructuur geen uitbreidingsmogelijkheden zijn, heeft de school op het ogenblik van de doorlichting haar maximumcapaciteit bereikt. Ze stelt alles in het werk om het schoolgebouw en de leeromgeving voor leerlingen en personeelsleden zo leefbaar en zo aangenaam mogelijk te maken.

Een dynamische en geëngageerde directieploeg geeft leiding aan de school. In samenwerking met het hele schoolteam profileert de directie het lyceum als een leerlingvriendelijke en tegelijk veeleisende school ten aanzien van de buitenwereld. Zij doet dat uitdrukkelijk in een constructieve dialoog met de hoofdstad, die ze als haar natuurlijke biotoop percipieert en ervaart.

De eerste graad heeft een heterogene instroom van leerlingen uit een groot aantal basisscholen. Het gaat voor een gedeelte om leerlingen met taal- en leerachterstanden. Zij worden met veel leerzorg en een doordacht talenbeleid, dat de mondigheid van alle leerlingen bevordert, opgevangen. Met zijn talenbeleid wil het Nederlandstalige lyceum zich profileren als een meertalige school, uitdrukkelijk in samenhang met de opvoeding tot wereldburgerschap die het zijn leerlingen wil bieden. De meeste leerlingen stromen vlot in de school door. Aan de vlotte doorstroming ligt onder meer de samenhang tussen de evaluatie, de leerbegeleiding en de studieloopbaanbegeleiding ten grondslag. De school heeft globaal weinig zittenblijvers. Leerlingen die een jaar moeten overzitten, verkiezen dat in de meeste gevallen op de school zelf te doen. Uit de recente attesteringscijfers valt een verstrengde deliberatieaanpak af te leiden, gegrond op uitgewerkte criteria per leerjaar. Gemiddeld behaalt meer dan 95 % van de laatstejaarsleerlingen het ASO-diploma, wat in vergelijking met de referentiecijfers hoog is.

Het erkenningsonderzoek gebeurde op grond van vakken van de basisvorming en het specifiek gedeelte die een representatief deel van het onderwijsaanbod vormen. Dat onderzoek levert een geschakeerd beeld op. In de eerste graad voldoet de realisatie voor de vakken van de basisvorming natuurwetenschappen en Nederlands. Voor het vak techniek voldoet de realisatie niet. De leerplandoelstellingen worden onvoldoende gerealiseerd en de leerlingenevaluatie beantwoordt onvoldoende aan de leerplanvisie. De school beantwoordt evenmin aan de minimale materiële leerplanvereisten voor dat vak. In de bovenbouw werden de vakken van de basisvorming natuurwetenschappen, Engels en Frans doorgelicht. De realisatie voldoet voor de taalvakken, maar niet voor het vak natuurwetenschappen. De leerlingen doen voorlopig te weinig practicumervaring op, zodat zij noch de specifieke vaardigheden, noch de gemeenschappelijke eindtermen voor wetenschappen over 'onderzoekend leren' en 'leren onderzoeken' bereiken.

Wat de specifieke vorming in de pool moderne talen betreft, wordt vastgesteld dat de taalvakken Engels en Frans voldoende verdieping en verbreding van de basisvorming bieden. Het vak Duits, dat in de studierichtingen met moderne talen alleen deel uitmaakt van het specifiek gedeelte, wordt in voldoende mate gerealiseerd. Het specifiek gedeelte van de studierichting Humane wetenschappen wordt in onvoldoende mate gerealiseerd. In het geheel van de derde graad worden in die studierichting de leerplandoelstellingen onvoldoende aangeboden. De basisdoelstellingen krijgen te weinig aandacht of ontbreken zelfs in het onderwijsaanbod, doordat te veel op uitbreidingsdoelstellingen wordt gefocust. Bovendien staat in het aanbod ondersteunende kennis centraal, ten koste van de cognitieve vaardigheidsontwikkeling. De evaluatie beantwoordt onvoldoende aan de leerplanvereisten. De evaluatiecriteria missen transparantie.

De school heeft een visie op haar inspanningsverplichting met betrekking tot de vakoverschrijdende eindtermen (VOET) uitgeschreven en streeft in voldoende mate met een eigen planning de VOET bij haar leerlingen na. Het VOET-beleid sluit naadloos aan bij de sterke aandacht voor de brede vorming van de leerlingen. De schoolleiding ondersteunt de leraren voor de invulling van de VOET-werking. De meeste eindtermen van de contexten 'politiek-juridische samenleving' en 'socioculturele samenleving' worden met voldoende diepgang en bij de meeste leerlingen nagestreefd.

Bij de controle van de woonbaarheid, veiligheid en hygiëne van de infrastructuur en leermiddelen werden verscheidene risico's en werkpunten vastgesteld. De school krijgt een advies gunstig beperkt in de tijd voor de erkenningsvoorwaarde woonbaarheid, veiligheid en hygiëne. Omdat de schoolleiding

tekorten opspoor en ze stelselmatig verbetert, biedt het beleidsvoerend vermogen voldoende garantie om die werkpunten ongedaan te maken.

Het kwaliteitsonderzoek met betrekking tot de procesvariabele evaluatiepraktijk geeft aanvullende verklaringen voor de bevindingen van het erkenningsonderzoek met betrekking tot de vakken. Voorlopig implementeren nog niet alle doorgelichte vakgroepen de schoolvisie op evaluatie, ondanks het belang dat de schoolleiding hecht aan de doelgerichtheid en ondanks de ondersteuning die zij daarvoor biedt. De vakinhoudelijke afstemming van de evaluatie op de leerplandoelstellingen is uiteenlopend.

Ondersteunende kennis wordt nog vaak als een doel op zich aangezien en wordt nog reproductief bevraagd, zodat de toetsing te weinig indicaties geeft over het begripsvermogen, het analytisch vermogen en de toepassingsvaardigheden van de leerlingen. Bovendien worden in sommige vakgroepen hiaten vastgesteld met betrekking tot de vak- en leerplangebonden vaardigheden en attitudes. Sommige evaluatiecriteria beantwoorden niet aan de leerplandoelstellingen, waardoor de validiteit en betrouwbaarheid van de evaluatie op vakgroepniveau niet optimaal zijn.

De schoolleiding is zich bewust van de werkpunten en is van plan ze strategisch aan te pakken. Zij wil haar dynamische aanpak verder ontplooiën en haar personeelsleden en vakgroepen verder mobiliseren om samen de kwaliteitscirkel volledig rond te maken.

2 DOORLICHTINGSFOCUS

Op basis van het vooronderzoek en in het kader van een gedifferentieerde doorlichting selecteerde de onderwijsinspectie onderstaande structuuronderdelen en procesindicatoren/procesvariabelen voor verder onderzoek.

2.1 Structuuronderdelen in de doorlichtingsfocus

	Basisvorming	Specifiek gedeelte
VOET	x	
Graad 1 A	natuurwetenschappen, Nederlands, techniek	
Graad 1 Grieks-Latijn	natuurwetenschappen, Nederlands, techniek	
Graad 1 Latijn	natuurwetenschappen, Nederlands, techniek	
Graad 1 Moderne wetenschappen	natuurwetenschappen, Nederlands, techniek	
Graad 3 ASO Economie-moderne talen	Engels, Frans, natuurwetenschappen	Duits, Engels, Frans
Graad 3 ASO Grieks-moderne talen	Engels, Frans, natuurwetenschappen	Duits, Engels, Frans
Graad 3 ASO Humane wetenschappen	natuurwetenschappen	specifiek gedeelte
Graad 3 ASO Latijn-moderne talen	Engels, Frans, natuurwetenschappen	Duits, Engels, Frans

2.2 Procesindicatoren of procesvariabelen in de doorlichtingsfocus

Onderwijs - Evaluatie

Evaluatiepraktijk

3 RESPECTEERT DE SCHOOL DE ONDERWIJSREGLEMENTERING?

3.1 Respecteert de school de erkenningsvoorwaarden?

3.1.1 Voldoet de school aan de onderwijsdoelstellingen?

Het onderzoek naar het voldoen aan de onderwijsdoelstellingen levert voor de geselecteerde structuuronderdelen het volgende op.

3.1.1.1 Natuurwetenschappen in de eerste graad A -stroom (leerplan 2010/001)

Voldoet

De leerlingen bereiken de leerplandoelstellingen in voldoende mate. De infrastructuur en de uitrusting ondersteunen de leerplanrealisatie. De leerlingen krijgen voldoende begeleiding.

Onderwijsaanbod <i>Volledigheid</i> <i>Evenwicht</i> <i>Beheersingsniveau</i> <i>Samenhang</i>	De leerlingen krijgen de leerplandoelstellingen evenwichtig aangeboden en bereiken ze in voldoende mate. Demonstratieproeven en multimediatoepassingen visualiseren de leerinhouden en bevorderen de begripsvorming. Het aanbod is soms afgestemd op een hoger beheersingsniveau dan de leerplannen verwachten. Het studiepeil is goed. De realisatie van de leerplandoelstellingen gebeurt enerzijds met klassieke lestijden natuurwetenschappen en anderzijds via de projecten 'natuurwetenschappen-Nederlands' en 'natuurwetenschappen-wetenschappelijk werk'. De projecten worden aangeboden verspreid over het schooljaar in blokken van vier lestijden voor klasoverstijgende leerlingengroepen op acht verschillende momenten. De samenhang tussen de veeleer theoretische lestijden natuurwetenschappen en de meer vaardigheidsgerichte projectwerking is niet optimaal. De leerlingenproeven zijn te weinig afgestemd op de grootte van de klasgroepen maar er is een positieve evolutie. Mogelijke kansen voor differentiatie worden momenteel niet benut. Er worden verbanden gelegd met de vakoverschrijdende eindtermen.
Uitrusting <i>ICT</i> <i>Inzet uitrusting</i> <i>Leermiddelen</i>	De infrastructuur en de uitrusting ondersteunen de leerplanrealisatie. Alle lessen vinden plaats in een lokaal met voorzieningen zoals gevraagd door het leerplan. De lokalen zijn aangekleed met didactisch ondersteunend materiaal. De lokalen zijn ook uitgerust met een lerarencomputer met internetverbinding, smartboard en beamer. De leermiddelen voor de realisatie van de praktische leerplandoelen zijn aanwezig maar beperkt en sommige zijn verouderd. De school schept financiële ruimte om de leermiddelen aan te vullen en te actualiseren. De integratie van ICT voor de inoefening van leerstof of voor communicatie met de leerlingen vindt ingang. De uitrusting wordt passend ingezet voor de uitvoering van demonstratieproeven. Inspanningen worden geleverd om het materiaal voor demonstratie- en leerlingenproeven over te brengen naar de toegewezen klaslokalen.
Evaluatiepraktijk <i>Evenwicht</i> <i>Volledigheid</i> <i>Beheersingsniveau</i> <i>Transparantie</i>	De validiteit van de evaluatie komt in het gedrang, omdat leraren toetsen en examens te veel afstemmen op het leerboek of de leerinhouden en te weinig op de leerplandoelstellingen. Zo bevraagt de evaluatie de meeste leerinhouden, maar niet altijd voldoende evenwichtig en met te veel nadruk op productevaluatie en te weinig op procesevaluatie. Experimentele vaardigheden worden niet geëvalueerd, de specifieke vakattitudes niet optimaal. Er is voldoende variatie in de vraagstelling. De puntenverdeling is voor de leerlingen duidelijk weergegeven op toetsen en examens. Het is ook duidelijk voor welk deel de evaluatie meetelt in de bepaling van het eindtotaal.

Leerbegeleiding Kleine overhoringen zetten de leerlingen aan tot regelmatige studie en bereiden goed voor op de examens. Het klasklimaat is rustig en gericht op leren. De opbouw van de lessen is gevarieerd, interactief en de leerlingen werken gemotiveerd mee. Het lesmateriaal en het eigen cursusmateriaal zijn gestructureerd en sluiten aan bij de lesstructuur. Het onderwijs kadert in actuele contexten. Verwijzingen naar de leefwereld en samenleving wakkeren de motivatie van de leerlingen aan. De leerlingen voeren ook opdrachten uit in de vorm van groepswork en er zijn stimulansen voor de uitvoering van opdrachten in een digitale omgeving. Het digitale platform wordt goed benut voor bijkomende informatie, illustraties en oefeningen. De leerlingen krijgen studie- en taaltips en hulp bij het plannen en de studiehouding. Er zijn voldoende remediëringen en zinvolle commentaren bij verbeteringen.

*Preventief
Curatief*

Deskundigheidsbevordering De betrokken leraren stellen leerlijnen op, wisselen evaluatievragen uit en nemen deel aan externe nascholingen en vormingen in het teken van nieuwe leerplannen en om hun deskundigheid verder te ontwikkelen. De vakgroepwerking omvat organisatorische en pedagogische aspecten. Voor de begeleiding van de leerlingen en de afstemming van de leerplanrealisatie in parallel- of vervolgekassen wordt de samenhang bewaakt. Er is collegiale samenwerking en lesmateriaal wordt vlot uitgewisseld. Nascholingservaringen worden doorgegeven en de effecten van nascholing zijn zichtbaar in de klaspraktijk. De school werkt hiervoor ook samen met de begeleidingsdiensten. De vakgroep ziet terecht werkpunten in de nog betere afstemming van de evaluatie op de leerplandoelstellingen (peerevaluatie, co-evaluatie, zelfreflectie, differentiatie) en de uitbreiding van de experimentele vaardigheden bij de leerlingen. De vakgroep beschikt over voldoende reflecterend vermogen om de kwaliteit van haar werking verder te verhogen.

3.1.1.2 Natuurwetenschappen in ASO derde graad in de studierichtingen Economie-moderne talen, Grieks-moderne talen, Humane wetenschappen, Latijn-moderne talen (leerplan 2006/012)

Voldoet niet

De vaardigheidsgerichte leerplandoelstellingen worden onvoldoende gerealiseerd. De evaluatiepraktijk is niet voldoende afgestemd op de leerplandoelstellingen.

Onderwijsaanbod De vaardigheidsgerichte leerplandoelstellingen komen onvoldoende aan bod. *Volledigheid* Vorig schooljaar werden geen leerlingenpractica, dit schooljaar werd voorlopig *Evenwicht* één leerlingenpracticum (microscopie) uitgevoerd. Het leerplan legt zes lestijden *Beheersingsniveau* leerlingenpractica op, waarbij naast microscopie ook de uitvoering van minstens *Samenhang* één neutralisatie- en redoxreactie en het meten van fysische grootheden verplicht zijn. Zonder practicumervaring kunnen de leerlingen deze specifieke vaardigheden noch de gemeenschappelijke eindtermen voor wetenschappen over 'onderzoekend leren' en 'leren onderzoeken' bereiken. De leerplandoelstellingen die aan theoretische begrippen gekoppeld zijn, krijgen de leerlingen aangeboden op een hoog beheersingsniveau. De meeste leerinhouden kaderen in voor de leerlingen herkenbare contexten. De meeste gemeenschappelijke eindtermen voor wetenschappen in verband met 'wetenschap en samenleving' worden bereikt. De lessen krijgen een visuele ondersteuning door demonstratieproeven en multimedietoepassingen en bevorderen het inzicht in wetenschappelijke en technologische ontwikkelingen. Een diepgaande en theoretisch-wetenschappelijke aanpak vormt soms nog te veel het uitgangspunt, waardoor de leerlingen kennis- en vaardigheidsgerichte aspecten onvoldoende samenhangend leren verwerken. De leerlingen kregen de leerplandoelstellingen in verband met stroom uit materie (spanningladder van de metalen, galvanische cel) niet aangeboden. Aan sommige onderdelen

(bijvoorbeeld bewegingsleer, chemische berekeningen) wordt meer lestijd besteed dan het leerplan veronderstelt. Dat vermindert de beschikbare lestijd voor de vaardigheidsgerichte doelstellingen. De mogelijkheden tot het uitvoeren van leerlingexperimenten zijn soms beperkt door de grootte van de klasgroepen.

Uitrusting
*ICT
Inzet uitrusting
Leermiddelen*

De infrastructuur en de uitrusting ondersteunen de leerplanrealisatie. Alle lessen vinden plaats in een lokaal met voorzieningen zoals gevraagd door het leerplan. De lokalen zijn aangekleed met didactisch ondersteunend materiaal. De lokalen zijn ook uitgerust met een lerarencomputer met internetverbinding, smartboard en beamer. De leermiddelen voor de realisatie van de praktische leerplandoelen zijn aanwezig maar beperkt en sommige zijn verouderd. De school schept financiële ruimte om de leermiddelen aan te vullen en te actualiseren. De integratie van ICT voor de inoefening van leerstof of voor communicatie met de leerlingen vindt ingang. De uitrusting wordt passend ingezet voor het uitvoeren van demonstratieproeven. Er gebeuren inspanningen om het materiaal voor demonstratie- en leerlingproeven over te brengen naar de toegewezen klaslokalen.

Evaluatiepraktijk
*Evenwicht
Volledigheid
Beheersingsniveau
Transparantie*

De leerlingenevaluatie gaat sterker uit van de leerinhouden dan van de leerplandoelstellingen. De bevraging is wel representatief voor de leerinhouden en het niveau voldoet. De vraagstelling gebeurt niet altijd evenwichtig over de verschillende leerinhouden. De leerlingen krijgen voldoende toetsen en worden goed voorbereid op de examens. Heel wat opgaven kaderen in relevante en actuele contexten. De vraagstelling is gevarieerd. De evaluatiecriteria zijn helder en de leerlingen kennen de puntenverdeling bij de examens maar niet bij de toetsen. De school kan de evaluatie van experimentele vaardigheden in het teken van onderzoekend leren en leren onderzoeken niet aantonen.

Leerbegeleiding
*Preventief
Curatief*

De lessen verlopen rustig en in een veilig leerklimaat. Leraren moedigen de leerlingen aan tot participatie aan de leergesprekken. Verwijzingen naar de leefwereld en de samenleving wakkeren de motivatie aan. De lesopbouw en het ondersteunend materiaal zijn gestructureerd. Leerlingactieve werkvormen en differentiatie komen zeer weinig aan bod.

Op toetsen en examens weten de leerlingen wat van hen wordt verwacht. Ze krijgen voldoende feedback en er is een remediëringaanbod wanneer zich vak- of studieproblemen voordoen. De leerlingresultaten voldoen.

Deskundigheidsbevordering
Vorming

De betrokken leraren stellen leerlijnen op, wisselen evaluatievragen uit en nemen deel aan externe nascholingen en vormingen in het teken van nieuwe leerplannen en om hun deskundigheid verder te ontwikkelen. De vakgroepwerking omvat organisatorische en pedagogische aspecten. Voor de begeleiding van de leerlingen en het afstemmen van de leerplanrealisatie in vervolklassen wordt de samenhang bewaakt. Er is collegiale samenwerking en lesmateriaal wordt vlot uitgewisseld. Nascholingservaringen worden doorgegeven en de effecten van nascholing zijn reeds zichtbaar in de klaspraktijk. De school werkt hiervoor ook samen met de begeleidingsdiensten. De vakgroep ziet terecht werkpunten in de nog betere afstemming van de evaluatie op de leerplandoelstellingen (peerevaluatie, co-evaluatie, zelfreflectie, differentiatie) en de uitbreiding van de experimentele vaardigheden bij de leerlingen. De vakgroep beschikt over voldoende reflecterend vermogen om de kwaliteit van haar werking verder te verhogen.

3.1.1.3 Nederlands in de eerste graad A-stroom (leerplan 2010/016)

Voldoet

De leerplandoelstellingen worden in voldoende mate gerealiseerd. Het evaluatieconcept is voldoende afgestemd op het leerplanconcept.

Onderwijsaanbod <i>Volledigheid</i> <i>Evenwicht</i> <i>Beheersingsniveau</i> <i>Samenhang</i>	De receptieve en productieve vaardigheden komen geproportioneerd aan bod in het leerproces, evenals een aantal strategieën die de leerlingen in het teken van leren leren voor het vak meekrijgen. De vaardigheden worden voldoende ontwikkeld conform het integratieprincipe dat het leerplan met het oog op de optimale vaardigheidsontwikkeling voorschrijft. De integratie van vaardigheden en taalbeschouwing is nog niet optimaal. Er zijn aanzetten om de leerlingen op een inductieve manier tot inzicht in het taalsysteem en tot correct taalgebruik te brengen. Reflectie op eigen en andermans taalgebruik wordt vooral in praktijk gebracht naar aanleiding van de bespreking van schrijfopdrachten. Daarnaast wordt gebruikgemaakt van begeleid zelfstandig leren om de component taalbeschouwing aan te brengen. De variatie van tekstsoorten die het leerplan aanreikt, wordt voldoende geëxploreerd op een aanvaardbaar verwerkingsniveau. Er zijn voldoende aanzetten tot literaire competentie via leesplezier.
Uitrusting <i>ICT</i> <i>Inzet uitrusting</i> <i>Leermiddelen</i>	Het onderwijs Nederlands wordt conform de minimale materiële leerplanvereisten ondersteund. ICT wordt voldoende geïntegreerd in de lespraktijk. Sommige lessen vinden plaats in de bibliotheek, het informaticalokaal en het medialokaal, die kunnen worden gereserveerd. In de leslokalen is gemakkelijk verplaatsbaar schoolmeubilair voorhanden, waardoor het gebruik van communicatieve en interactieve werkvormen bevorderd wordt.
Evaluatiepraktijk <i>Evenwicht</i> <i>Volledigheid</i> <i>Beheersingsniveau</i> <i>Transparantie</i>	De school hanteert een vorm van gespreide evaluatie, waarvan kleine toetsen, grote toetsen en examens deel uitmaken. De vakgroep heeft een duidelijke visie op de evaluatie van het curriculum in de vorm van taaltaken, die peilen naar kennis, vaardigheden en inzicht op een aanvaardbaar beheersingsniveau. Ze hanteert daarbij transparante criteria. De toetsing van taalbeschouwelijke kennis op zich beantwoordt niet aan de leerplanvisie op de component taalbeschouwing.
Leerbegeleiding <i>Preventief</i> <i>Curatief</i>	Naast het leergesprek worden activerende werkvormen in praktijk gebracht. Het klassenmanagement is professioneel, met veel aandacht voor de studiehouding, de creatieve inbreng van de leerlingen en het correcte taalregister. Er wordt veel ingezet op leren leren en leren structureren, waarbij onder meer de nadruk ligt op aanschouwelijk onderwijs. Voor de screening en de extra begeleidingsinitiatieven is er een synergie met GOK. Leerlingen met een grote taalachterstand worden in de NIT-classes (NIT: Nederlands instructietaal) opgevangen. Sommige classes worden qua taalniveau homogeen samengesteld om de spreekdurf te bevorderen. Binnen de projectwerking wordt geopteerd voor heterogeniteit om een stimulerende leeromgeving te creëren. Er loopt onder meer een project waarin laatstejaarsleerlingen leerlingen uit het eerste leerjaar ondersteunen bij het technisch lezen. Op grond van foutenanalyses worden passende remediërende initiatieven genomen.
Deskundigheidsbevordering <i>Overleg</i>	De vakgroep neemt permanent initiatieven om de deskundigheid en de afstemming op elkaar binnen de graad te bevorderen. Graadoverstijgend dringen zich verdere initiatieven op om de verticale leerlijnen consequent en gelijkgericht door te trekken.

3.1.1.4 Techniek in de eerste graad A-stroom (leerplan 2010/017)

Voldoet niet

De leerlingen bereiken de eindtermen niet in voldoende mate. De evaluatiepraktijk sluit onvoldoende aan op de eindtermen en het leerplanconcept. De infrastructuur en de uitrusting voldoen niet om de eindtermen te realiseren.

Onderwijsaanbod <i>Volledigheid</i> <i>Evenwicht</i> <i>Beheersingsniveau</i> <i>Samenhang</i>	<p>De leerlingen maken kennis met de toepassingsgebieden energie, informatie en communicatie, biochemie, constructie en transport. Het aanbod is echter onevenwichtig: enkele toepassingsgebieden krijgen een zeer summiere invulling. Daarnaast is de uitwerking van de kerncomponenten vaag en krijgt vooral het ‘hanteren’ een oppervlakkige uitwerking. De toepassing van de vijf stappen van het technisch proces (probleemstelling, ontwerpen, realiseren, in gebruik nemen en evalueren) krijgt onvoldoende aandacht in de gekozen techniekprojecten. De leraren steunen vooral op het leerboek en gaan nog te weinig uit van het leerplan. In sommige projecten besteedt men veel onderwijstijd aan de behandeling van slechts enkele leerplandoelstellingen (bv. maquette). Het leren kiezen en het leren gebruikmaken van de juiste en/of gepaste hulpmiddelen op verantwoorde en/of milieubewuste en/of veilige wijze exploreert men onvoldoende. De uitwerking van de techniekprojecten in de twee leerjaren evolueert nog niet van sterk gestuurde naar meer open opdrachten. De eindtermen met betrekking tot onderzoeken, illustreren, ontwerpen en de rol van technische beroepen in de verschillende stappen van het technisch proces krijgen nauwelijks aandacht. Met de klasoverstijgende projecten ICT-techniek tracht de school projectwerking te ondersteunen. De link met de eindtermen techniek, het technisch proces en de concrete techniekprojecten is echter vaag. De mogelijkheden om aanleg en belangstelling bij de leerlingen te ontdekken, gebruikt de school ook voor de doelgerichte onderbouwing van de studiekeuze en oriëntering.</p>
Onderwijsorganisatie <i>Organisatie curriculum</i> <i>Samenstelling klasgroepen</i>	<p>De aanbevelingen van het leerplan voor een optimale leerplanrealisatie volgt de school onvoldoende op. De roostering van de lessen gebeurt niet in blokken van twee lestijden. Daarnaast vinden niet alle lessen techniek plaats in het vaklokaal. De grootte van de klasgroepen (tot 24 leerlingen) overstijgt het aanbevolen aantal van 12 tot 16 leerlingen.</p>
Uitrusting <i>ICT</i> <i>Inzet uitrusting</i> <i>Leermiddelen</i>	<p>De school beschikt over één uitgerust vaklokaal. De beschikbare ruimte in het vaklokaal is echter beperkt in verhouding tot de grootte van sommige klasgroepen, zodat actief leren in het gedrang komt. Daarnaast krijgt veilig en ergonomisch werken onvoldoende aandacht (bv. afbakening werk- en loopzones, onvoldoende beveiligde machines en het veilig hanteren ervan). De minimale materiële uitrusting is onvolledig. Er ontbreken onder meer machines (bv. kolomboormachines, zaagmachines, een kunststofbuiger) en gereedschappen, zoals bijvoorbeeld functionele bankschroeven en verschillende soorten sleutels. De voorgeschreven ICT-uitrusting, namelijk één pc per drie leerlingen en een printer, ontbreekt en belemmert de ICT-integratie in de lessen.</p>
Evaluatiepraktijk <i>Evenwicht</i> <i>Volledigheid</i> <i>Beheersingsniveau</i> <i>Transparantie</i>	<p>De evaluatie is onvoldoende afgestemd op de eindtermen. Aan de hand van taken en toetsen beoordelen de leraren hoofdzakelijk de reproductie van kennis. De school kan geen evaluatiedocumenten van de techniekprojecten voorleggen. De verhouding ‘50 % voor hanteren’ en ‘50 % voor duiden en begrijpen’ is niet herkenbaar. De evaluatie is onvoldoende valide. Product- en procesevaluatie gebeurt niet expliciet. De evaluatieaspecten die het leerplan voorschrijft (kennis,</p>

vaardigheden, verworven inzichten, vakgebonden attitudes en de samenhang ervan), brengt men niet in kaart. Het geleerde aanwenden in nieuwe situaties komt niet aan bod. De beoordelingscriteria zijn vaag en niet gecommuniceerd en de mogelijkheden tot zelfevaluatie benut men niet. Sinds dit schooljaar kiest de school voor gespreide evaluatie en zijn er geen examens meer. Enkele recentelijk ontwikkelde evaluatiefiches voor de techniekprojecten tonen een kentering in de evaluatiepraktijk. Ze verdienen echter verdere uitwerking.

Leerbegeleiding Vanaf dit schooljaar hanteert men in het eerste en tweede leerjaar een leerboek.
Preventief Een kritische aftoetsing met de eindtermen dringt zich echter op. De
Curatief ondersteuning van de praktische uitwerking van de techniekprojecten is beperkt; de probleemstelling, een stappenplan, een werkmethode en evaluatiecriteria ontbreken. De leerlingenagenda's worden onvoldoende ingevuld en bieden daardoor onvoldoende ondersteuning voor het leerproces.

Personeelsorganisatie De school ondervindt de laatste jaren moeilijkheden om de lesopdrachten
Opdrachtenverdeling techniek toe te wijzen. De beperkte continuïteit in de opdrachten hindert het opbouwen van een degelijke vakexpertise.

Deskundigheidsbevordering Het vakoverleg techniek sluit aan bij de vakgroep wetenschappen. Uit de
Overleg verslagen blijkt dat het vakoverleg voor techniek beperkt is. De leraren volgen
Vorming weinig vakgebonden nascholing.

3.1.1.5 Cultuur- en gedragswetenschappen in ASO derde graad in de studierichting Humane wetenschappen

Voldoet niet

In het onderwijsaanbod worden de leerplandoelstellingen onvoldoende aangeboden. De leerlingenevaluatie is te weinig afgestemd op de leerplandoelstellingen. Wat de onderzoekscompetenties betreft, voldoet de realisatie niet.

Onderwijsaanbod Zowel in het eerste als het tweede leerjaar komen verscheidene
Volledigheid leerplandoelstellingen in het specifiek gedeelte niet aan bod. Dat is te wijten aan
Evenwicht de tijd die uitbreidingsdoelstellingen in het onderwijsaanbod toebedeeld krijgen
Beheersingsniveau ten koste van basisdoelstellingen. Bovendien staat ondersteunende kennis
Samenhang centraal in het aanbod. Daardoor blijven onderwijsdoelstellingen die focussen op begrip, toepassing en analyse van kennis onderbelicht. De beoogde leerlijn die de vakgroep doorheen het programma nastreeft – in de derde graad inzicht en kritische zin aanscherpen – staat daardoor onder druk. De invulling van de onderzoekscompetenties spoort met de schoolvisie. Het OVUR-schema (OVUR: oriënteren, voorbereiden, uitvoeren, reflecteren) vormt de basis om het werk te organiseren. De opdracht in het tweede leerjaar - zelfstandig een onderzoeksthema uitwerken - is complexer dan de opdracht (bronnenonderzoek) in het eerste leerjaar. Toch is de evaluatiepraktijk nog ontoereikend. Leraren willen leerlingen laten proeven van een breed cultureel aanbod en hen kennis laten maken met de sociale realiteit. Daarom implementeerde de vakgroep het portfolio. Dankzij dit verdienstelijk initiatief doorlopen leerlingen een gefaseerd traject. In de tweede graad nemen ze deel aan culturele activiteiten. In de derde graad doen leerlingen daarbovenop vrijwilligerswerk. Hoewel het leerplan de aanleiding vormt om het portfolio te implementeren, blijven kansen onbenut om via dit initiatief het onderwijsaanbod en de leerplanrealisatie te ondersteunen (zie Evaluatiepraktijk).

Uitrusting <i>ICT</i> <i>Inzet uitrusting</i> <i>Leermiddelen</i>	<p>Wegens de bezetting van het schoolgebouw beschikken leraren niet over een eigen vaklokaal. De lokalen die gebruikt worden, beschikken over de nodige ICT-infrastructuur.</p> <p>Naslagwerken en vaktijdschriften waren op het ogenblik van de doorlichting niet voorhanden. Dat probleem zal worden opgelost dankzij de actualisering van de schoolbibliotheek.</p>
Evaluatiepraktijk <i>Evenwicht</i> <i>Volledigheid</i> <i>Beheersingsniveau</i> <i>Transparantie</i>	<p>Leerlingen worden geëvalueerd aan de hand van taken, kleine en grote toetsen en examens. Ook onderzoekscompetenties en het portfolio zijn opgenomen in de evaluatiepraktijk. Het geheel van de evaluatie is onvoldoende op de leerplandoelstellingen afgestemd. De hiaten beantwoorden aan de tekorten in het onderwijsaanbod. De evaluatie is onevenwichtig en bovendien niet in overeenstemming met het beheersingsniveau van de leerplandoelstellingen. De opdrachten voor de eindtermen i.v.m. de onderzoekscompetenties zijn doorgaans breed geformuleerd als onderzoeksopdracht. De vertaling naar een onderzoeksvraag gebeurt niet op een systematische manier. Bovendien zijn de evaluatiecriteria niet transparant en is de feedback op geleverd werk niet altijd gerelateerd aan relevante deelvaardigheden van de onderzoekscompetenties. In de rapporteringsfase worden vastgestelde onderzoeksresultaten onvoldoende geconfronteerd met andere standpunten.</p> <p>Leerlingen krijgen een document dat informatie bevat over de organisatie en de evaluatie van het portfolio. Ondanks die informatie is de evaluatie niet transparant. Leraren hanteren impliciete evaluatiecriteria die onderling verschillen. De criteria zijn niet opgenomen in het document.</p> <p>De evaluatiepraktijk wordt op schoolniveau ingezet om leerlingen te oriënteren naar een studierichting die maximaal aansluit bij hun kwaliteiten. Hoewel de evaluatiepraktijk lacunes vertoont, spoort de atteringspraktijk met deze visie.</p>
Leerbegeleiding <i>Preventief</i> <i>Curatief</i>	<p>Voor leerlingen die instromen is een instappakket samengesteld. Het pakket oriënteert leerlingen op ondersteunende kennis die volgens de leraren minimaal aanwezig moet zijn om te kunnen slagen. De opdrachten zijn gekozen om leerlingen zoveel mogelijk te stimuleren, te motiveren en te ondersteunen in hun studiekeuze. In het pakket is ook ruimte voor reflectie over de gevolgde studieloopbaan. Instromers dienen het werk eind september in. Het krijgt geen eindbeoordeling, maar voedt het begeleidingsproces.</p> <p>Aan de hand van studiemateriaal, zelf ontwikkeld of verzameld, reiken leraren ondersteunende kennis en opdrachten aan. Dat materiaal, een bundeling van teksten en presentaties, krijgen leerlingen op een weinig gestructureerde wijze aangeboden. Een leeswijzer of inhoudstafel ontbreekt. Bij sommige leerstofonderdelen nemen leerlingen eigen notities tijdens de lessen. Zij worden daarbij ondersteund met invulbladen. Dat gebeurt echter niet systematisch. Verscheidene delen van het studiemateriaal zijn niet meer actueel. De vakgroep is zich bewust van deze problematiek. Op het ogenblik van de doorlichting was een deel van het gebruikte studiemateriaal al grondig bijgewerkt.</p> <p>Dezelfde leraar geeft de vakken cultuur- en gedragswetenschappen in elk leerjaar. Dat creëert kansen voor de inhoudelijke opvolging van de leerlingen, de inhoudelijke afstemming tussen beide vakken en de begeleiding van de onderzoekscompetenties.</p> <p>Leerlingen krijgen kwaliteitsvolle ondersteuning bij de realisatie van het portfolio. Dat gebeurt informeel doorheen het schooljaar en formeel met een document dat leerlingen informeert over de verwachtingen.</p>

Deskundigheidsbevordering Het aantal gevolgde nascholingen binnen de vakgroep varieert. Het
Vorming erkenningsonderzoek toont aan dat de behoeften zich op didactisch-
onderwijskundig vlak situeren. De afstemming van het aanbod en de
evaluatiepraktijk op de leerplandoelstellingen blijkt een prioritair aandachtspunt
te zijn. De vakgroep nam daartoe reeds het initiatief.

3.1.1.6 Moderne vreemde talen in ASO derde graad in de studierichtingen Economie-moderne talen, Grieks-moderne talen, Latijn-moderne talen (leerplannen 2006/041, 2006/005, 2006/030)

Voldoet

De leerplannen voor Engels en Frans worden voldoende gerealiseerd wat de basisvorming en het specifiek gedeelte betreft. Het leerplan Duits voor het specifiek gedeelte wordt in voldoende mate gerealiseerd. De leerlingenevaluatie is in de drie vakken voldoende representatief en valide.

Onderwijsaanbod De vaardigheidscomponent krijgt een prominente plaats in het onderwijs- en
Volledigheid leerproces. De receptieve en productieve vaardigheden worden ontwikkeld op
Evenwicht een aanvaardbaar niveau. Het verwervingsproces gaat gepaard met het gebruik
Beheersingsniveau van communicatiestrategieën. De integratie van de taalbeschouwelijke
Samenhang component in het vaardigheidsonderwijs is echter niet optimaal.
Er wordt uitgegaan van leerinhouden die aansluiten bij de belangstellingssfeer
van de leerlingen, die raakpunten hebben met vakoverschrijdende eindtermen
en die de leerlingen vertrouwd maken met de respectieve culturen. In de pool
wordt bovendien sterk ingezet op intercultureel leren. Het gamma van
tekstsoorten dat de leerplannen aanreiken, wordt algemeen voldoende
geëxploreerd, al ligt het accent sterk op de behandeling van literaire teksten en
contexten.
De vaardigheidsoefeningen en -opdrachten zijn gevarieerd en uitdagend. De
taaltaken worden vaak gesitueerd op het beoordelende niveau, maar het aanbod
speelt niet systematisch in op het structurerende niveau.
De curriculumopbouw vindt zijn neerslag in de overzichtelijke
leerlingendocumenten, waaronder het portfolio, aan de hand waarvan de
leerlingen hun vorderingen op het vlak van de taalverwerving kunnen traceren.
De specifieke eindtermen worden in voldoende mate gerealiseerd met de
complementaire inbreng vanuit Engels en Frans en in beperktere mate vanuit
Duits. Aan het 'literatuurproject' wordt een extra lestijd besteed, waarin binnen
literaire contexten wordt bijgedragen tot de realisatie van specifieke eindtermen.
De realisatie van de specifieke eindtermen leidt in voldoende mate tot een
verbreding van de communicatieve vaardigheden uit de basisvorming, wat Engels
en Frans betreft. De realisatie is in de drie vakken afgestemd op een verdieping
van de reflectie op taal en communicatie, taal en cultuur en taal als systeem.
Voor de realisatie van de specifieke eindtermen met betrekking tot de
onderzoekskompetentie krijgen de leerlingen een opdracht voor Engels. De
uitwerking van de onderzoeksoopdracht gaat gepaard met gestructureerde
ondersteuning en begeleiding. De leerlingen krijgen individuele deelopdrachten
en nemen deel aan groepswerken. De fasen van informatieverwerving en -
verwerking, voorbereiding en uitvoering, rapportering en confrontatie met
andere standpunten worden doorlopen, conform de betrokken specifieke
eindtermen. Vormen van zelfevaluatie en wederzijdse evaluatie op
leerlingenniveau worden toegepast.

Uitrusting Er wordt voldaan aan de minimale materiële leerplanvereisten. ICT wordt
ICT voldoende geïntegreerd in de taallessen, al hapert soms de verbinding met het
Inzet uitrusting internet. De lokalen zijn voorzien van gemakkelijk verplaatsbaar schoolmeubilair,
Leermiddelen wat het gebruik van interactieve werkvormen bevordert.

Evaluatiepraktijk <i>Evenwicht</i> <i>Volledigheid</i> <i>Beheersingsniveau</i> <i>Transparantie</i>	<p>De vaardigheidstoetsing is voor de drie vakken voldoende uitdagend. Algemeen wordt de integratie van vaardigheden, vakattituden en kennis in de toetsing nog niet systematisch nagestreefd.</p> <p>Voor de evaluatie van lees- en luistervaardigheid in het vak Engels wordt in principe gewerkt met niet-behandelde teksten die qua woordenschat en niveau aansluiten bij behandelde teksten. De productieve vaardigheden worden geëvalueerd op grond van geëxpliciteerde criteria, die echter niet systematisch terugkoppelen naar de leerplandoelstellingen. Voor de onderzoeksopdracht wordt zowel proces- als productevaluatie toegepast.</p> <p>Voor het vak Frans wordt vaak nog kennis op zich bevestigd. Zelfs de examentoetsing peilt nog naar de mate waarin lexicale, literaire en grammaticale kennis op zich verworven is. De criteria sluiten niet expliciet aan bij de leerplandoelstellingen.</p> <p>Voor het vak Duits komen de respectieve vaardigheden voldoende evenwichtig aan bod in de toetsing. Voor de toetsing van receptieve vaardigheden wordt soms uitgegaan van een reeds behandelde tekst, wat de validiteit en betrouwbaarheid in het gedrang brengt. Ook zijn er in de evaluatiepraktijk nog sporen van de grammaticavertaalmethode.</p>
Leerbegeleiding <i>Preventief</i> <i>Curatief</i>	<p>In hun lessen creëren de leraren een veilig leerklimaat, waarin leerlingen zich goed en betrokken voelen. Het klassenmanagement is professioneel en de lessen verlopen meestal dynamisch. Activerende werkvormen worden toegepast en leerlingen krijgen ruime kansen om met elkaar in de respectieve doeltalen in gesprek te gaan.</p> <p>De leraren zorgen voor gestructureerd onderwijs, op zich een waardevolle ondersteuning van het leerproces. Zij houden rekening met specifieke onderwijsbehoeften en bieden passende geïndividualiseerde begeleiding in geval van tegenvallende leerprestaties. Aan de hand van vormen van begeleid zelfstandig leren bevorderen ze de groei naar autonoom leren.</p>
Deskundigheidsbevordering	<p>De beleidsmatige aansturing van de vakgroepwerking gebeurt onder meer op grond van behoeftepeilingen, prioriteitenstellingen, implementatie en multiplicatie van gevolgde nascholingen. Op het vlak van de evaluatiepraktijk dringt verdere professionalisering zich op.</p>

3.1.1.7 Vakoverschrijdende eindtermen (VOET)

Voldoet

De school streeft in voldoende mate met een eigen planning de VOET bij haar leerlingen na.

Beleid	De visie en planning staan garant voor een kwaliteitsvolle invulling van de
Doelgerichtheid	inspanningsverplichting voor VOET. De school heeft een impliciete visie op de VOET, die vooral gebaseerd is op het aanbod van een brede vorming en haar lange traditie van vakoverstijgende projectwerking. De bijdrage van vakken, projecten en andere initiatieven aan de VOET is in kaart gebracht. Er is een duidelijke kijk op de context die minder aan bod komt.
Ondersteuning	De organisatiestructuur staat garant voor een kwaliteitsvolle invulling van de inspanningsverplichting voor VOET. De organisatie en coördinatie van de VOET-werking zijn in handen van de directie en van de trekkers van een aantal vakoverschrijdende projecten. Heel wat leraren zijn actief bij deze projecten betrokken, waardoor er een breed draagvlak is. Daarover wordt niet alleen frequent gecommuniceerd op personeelsvergaderingen, maar ook via digitale en traditionele media met de ouders en de leerlingen.

Doeltreffendheid	De evaluatie heeft betrekking op verscheidene aspecten van de VOET-werking, is vrij systematisch uitgebouwd en leidt geregeld tot duidelijke conclusies en bijsturingen. Evaluatie en bijsturing gebeuren zowel door de schoolraad, tijdens pedagogische studiedagen, als door de werk- en vakgroepen. Op deze wijze evalueert de school alle projecten en andere activiteiten die zij organiseert. Deze evaluatie is vooral gericht op het uitvoeringsniveau. De beleidsmatige aanpak van de VOET is voor optimalisering vatbaar.
Ontwikkeling	Er zijn verscheidene professionaliseringsinitiatieven, maar de breedte en effectiviteit ervan zijn beperkt. Het schoolteam werd grondig geïnformeerd over de geactualiseerde VOET en ondersteund bij de uitwerking van een efficiënte registratieprocedure. Voor een aantal specifieke domeinen wordt nascholing gevolgd door een beperkt aantal personeelsleden.
Uitvoering Politiek-juridische samenleving	Vrijwel alle eindtermen worden bij alle leerlingen met voldoende diepgang nagestreefd. De school streeft deze eindtermen expliciet na met een aantal extramurale activiteiten. Daarbij zijn alle leerlingen betrokken (cf. het tweejaarlijks project voor alle leerlingen en de 'Schrijf-ze-Vrij-dagen'). Bovendien worden de betrokken eindtermen vanuit verscheidene vakken en maatschappelijke bouwstenen ('mabo') nagestreefd.
Uitvoering Socioculturele samenleving	Vrijwel alle eindtermen worden bij alle leerlingen met voldoende diepgang nagestreefd. Deze context is als geheel een belangrijke pijler van het opvoedingsproject. Niet alleen in de lessen (geschiedenis, Nederlands, Humane wetenschappen, maatschappelijke bouwstenen en een bewust aanbod van optievakken), maar ook tijdens lesvervangende projecten, middagactiviteiten of extra-murosactiviteiten stimuleren leraren de creativiteit en de initiatieven van de leerlingen. Als Brusselse school maakt het lyceum gebruik van de culturele kansen en de diversiteit die de stad biedt. In talrijke projecten gaan leerlingen ook om met kunst en cultuur.

3.1.2 Voldoet de school aan de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'?

Op basis van het onderzoek ter plaatse tijdens de doorlichting en de analyse van de documenten blijken een aantal werkpunten.

De instelling tracht op systematische wijze de risico's te beheersen, maar slaagt daarin slechts gedeeltelijk. Dat blijkt onder meer uit het ontbreken van een aantal verplichte controles en documenten zoals een preventief onderhoudsprogramma voor de instelling, een milieuvergunning klasse 2, een legionellabeheersplan, een conformiteitsattest voor de stookoliereservoirs, veiligheids- en gezondheidskaarten voor een aantal producten met gevaarlijke eigenschappen, indienststellingsverslagen voor alle toestellen en gelijkvormigheids- of conformiteitsattesten voor alle arbeidsmiddelen. De instelling stelt een globaal preventieplan en een jaarlijks actieplan op, maar doet dat nog niet op basis van risicoanalyses.

Uit de resultaten van de beschikbare controles en documenten blijken tekorten op het vlak van bewoonbaarheid en veiligheid van de leer- en werkomgeving.

Uit het keuringsverslag voor de laagspanning blijkt dat de elektrische laagspanningsinstallatie niet voldoet. De veiligheid in het technieklokaal is ontoereikend door het ontbreken van afgebakende werk- en loopzones, door onvoldoende beveiligde machines en het onveilige gebruik ervan. Verscheidene lokalen voldoen niet aan de minimale comfortvoorwaarden. Verlichtingsarmaturen zijn niet overal aangebracht. Door waterinsijpeling en lopende stabiliteitstesten zijn muren en plafonds beschadigd. In tal van les- en werklokalen gebruikt men verlengsnoeren. De ruimte in sommige leslokalen (bv. de lokalen voor biologie en techniek) is te beperkt en de buitenspeelplaats is te klein.

De school krijgt een advies gunstig beperkt in de tijd voor de erkenningsvoorwaarde bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne. De schoolleiding spoort tekorten op en verbetert ze stelselmatig. De onderwijsinspectie vertrouwt er daarom op dat het vereiste beleidsvoerend vermogen aanwezig is om de haalbare werkpunten weg te werken.

3.1.3 Voldoet de school aan de overige erkenningsvoorwaarden?

Het onderzoek naar het voldoen aan de geselecteerde erkenningsvoorwaarden levert het volgende op.

Onderzochte erkenningsvoorwaarde	
Leeft de school de bepalingen na over de taalregeling in het onderwijs? (codex so, art. 15, §1, 5°)	ja
Neemt de school de reglementering betreffende verlofregeling en aanwending van de schooltijd in acht? (codex so, art. 15, §1, 7°)	ja
Heeft de school een beleidscontract of beleidsplan met een centrum voor leerlingenbegeleiding dat minstens de verplichte bepalingen vermeldt? (codex so, art. 15, §1, 9° en decreet CLB, art. 39 en 40)	ja

3.2 Respecteert de school de overige reglementering?

Het onderzoek naar het voldoen aan de geselecteerde reglementering levert het volgende op.

Onderzochte regelgeving	
Is er een schoolreglement waarin de verplichte bepalingen correct zijn opgenomen? (codex so, art. 111 en 112)	ja
• de bijdrageregeling en afwijkingen	ja
• bepalingen in verband met het recht op onderwijs aan huis	ja
• het evaluatiestelsel met inbegrip van de remediëringsmaatregelen	ja
• de verhaalmogelijkheden tegen eindbeslissingen van klassenraden over leerlingen	ja
• studie-, orde en tuchtreglement waarbij het studiereglement de grote krachtlijnen van de organisatie van de studies bevat	ja
• engagementsverklaring waarin wederzijdse afspraken worden opgenomen (codex so, art. 111, §3)	ja
Is het schoolreglement conform het inschrijvingsrecht? (codex so, art. 110/1 t.e.m. 110/27)	ja
Informeert de school ouders en leerlingen en personeel over het centrum voor leerlingenbegeleiding waarmee ze samenwerkt? (codex so, art. 15, §1, 9° en decreet CLB, art. 33)	ja
Respecteert de voorziene verhaalmogelijkheid de reglementair voorgeschreven procedure? (codex so, art. 115/4)	ja
Respecteert de school voor secundair onderwijs de reglementaire bepalingen met betrekking tot oriëntering en evaluatie van leerlingen? (codex so, art. 254, §1, 256, §1, 1° en BVR van 19-7-2002)	ja
Verloopt het afleveren van attesten van lesbijwoning correct? (codex so, art. 115, derde alinea en 252, §2)	ja
Respecteert de school het minimumlessenrooster? (codex so, art. 148-157 en BVR van 19-7-2002)	ja

4 BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?

Het onderzoek naar de kwaliteit en de kwaliteitsbewaking van de geselecteerde procesindicatoren of procesvariabelen levert het volgende op.

4.1 Evaluatiepraktijk

- Doelgerichtheid** De school heeft een brede visie op de leerlingenevaluatie ontwikkeld en uitgeschreven. In haar visie krijgen vaardigheden, attitudes, vakoverschrijdende eindtermen, onderzoekscompetenties en projectmatig werk een plaats. De school geeft ook aan op welke manier zij haar visie operationaliseert. In het schoolreglement vinden leerlingen en ouders voldoende informatie over de evaluatiepraktijk.
- De evaluatiepraktijk is gerelateerd aan de leerbegeleiding en de studiekeuzebegeleiding. Het aandeel van de punten voor de examens tegenover de evaluatie van het dagelijks werk (taken, kleine en grote toetsen) stijgt over de graden heen. Daarmee wil de school haar leerlingen een permanente studiehouding bijbrengen. Bovendien ondersteunt ze leerlingen om grotere leerstofgehelen te leren verwerken met het oog op een vlotte aansluiting op het hoger onderwijs.
- Doorheen de schoolloopbaan wil de school haar leerlingen oriënteren naar een studierichting die maximaal aansluit bij hun kwaliteiten. Klassenraden zijn erop gericht leerlingen op grond van de evaluatie te adviseren over hun studiekeuze. De school verwacht van de leerlingen dat zij zich bezinnen over hun studiekeuze. Sinds de start van dit schooljaar heeft de school een procesevaluatie ontwikkeld, die de leerling na elk rapport moet invullen. Het initiatief is genomen om de relatie tussen de evaluatiepraktijk, de leerbegeleiding en de studiekeuzebegeleiding te versterken.
- Ondersteuning** De schoolvisie is breed gedragen. Documenten werden ontwikkeld waarin afspraken en richtlijnen met betrekking tot het evaluatieproces zijn opgenomen en waarmee de gedragenheid systematisch wordt bevorderd. De schoolleiding formuleert duidelijk haar verwachtingen met betrekking tot de kwaliteitsvolle rapportering van het leerproces. Zij informeert de leraren over de organisatie en planning van de begeleidende klassenraden. Per leerjaar heeft zij een draaiboek voor de delibererende klassenraad ontwikkeld.
- Doeltreffendheid** De schoolleiding vertrouwt de verantwoordelijkheid voor de vakinhoudelijke afstemming van de evaluatiepraktijk op de leerplandoelstellingen toe aan de professionaliteit van de leraren en vakgroepen. Zij volgt de leerplanrealisatie op aan de hand van jaarlijkse functioneringsgesprekken en een document procesevaluatie per vak.
- Ondanks de inspanningen van de schoolleiding schiet de evaluatie in sommige vakgroepen te kort. De evaluatie van ondersteunende kennis is te eenzijdig gericht op reproductie ten koste van begrip, toepassing en analyse. Bovendien zijn er lacunes in de evaluatie van vakgebonden vaardigheden en attitudes. De deliberatieprocedure en attestering zijn gericht op het leer- en studiekeuzeprocess. Eindbeslissingen en adviezen zijn onderbouwd met verschillende elementen uit het leerlingendossier. De wettelijke verplichting om de toekenning van B- of C-attesten te motiveren wordt nageleefd. De notulen en de processen-verbaal voldoen aan de eisen van de regelgeving. Uitgestelde beslissingen zijn uitzonderlijk.
- De school verzamelt gegevens over het studiesucces in het voortgezet onderwijs en analyseert ze met betrekking tot specifieke aandachtspunten. Een meer

systematische analyse dringt zich op, om de effectiviteit van de evaluatiepraktijk voor het vervolgonderwijs te evalueren.

Ontwikkeling De school investeert in de optimalisering van haar evaluatiepraktijk. Het huidige referentiekader kwam tot stand in een participatief schoolklimaat. De schoolleiding volgt de implementatie van haar evaluatiepraktijk op de voet. Zij beschikt over voldoende reflecterend en beleidsvoerend vermogen om acties te ondernemen en lacunes weg te werken.

5 ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL

Het onderzoek naar het algemeen beleid van de school levert volgende vaststellingen op.

- Leiderschap** De huidige directie van het Maria-Boodschaplyceum is aangetreden in het schooljaar 2008-2009. Zij heeft van bij het begin ingezet op de continuïteit van het schoolbeleid. De sterke punten die het doorlichtingsverslag van eind 2005 naar voren bracht - onder meer de kwaliteit van de algemene vorming, het motiverende en gedragen beleid, de verantwoorde en creatieve manier waarop de school gebruikmaakt van haar autonomie -, werden niet alleen geborgd, maar ook verder uitgediept en uitgewerkt. De schoolleiding bestaat uit de directeur en twee adjuncten. Samen geven ze vorm aan het schoolbeleid, op grond van frequent en doelgericht overleg en een doordachte opdrachtenverdeling. Daarbij worden sommige taken en opdrachten geclusterd, zoals aspecten van de leerlingenbegeleiding in samenhang met het professionaliseringsbeleid daarvoor en de preventietaken in samenhang met het logistiek beleid. De directie voert een opendeurpolitiek, wat bijdraagt tot het welbevinden van de interne en externe partners. Op onderwijskundig vlak wordt het leiderschap gekenmerkt door een pragmatische aanpak, een sterke dynamiek en innoverend vermogen. De krachtlijnen van het verleden worden doorgetrokken naar het heden, maar met oog voor de onderwijskundige veranderingen en evoluties die zich voortdurend voltrekken.
- Talenbeleid** Zo is het Maria-Boodschaplyceum in de loop der jaren blijven sleutelen aan zijn talenbeleid, dat kadert in het brede zorgbeleid, waarvan de school op een sterk gestructureerde manier werk maakt. Op grond van de zeer diverse schoolbevolking en het hoge percentage leerlingen met een andere thuistaal dan het Nederlands - op het ogenblik van de doorlichting ruim 30 % - rekent de school de doelgerichte aanpak van het talenbeleid tot haar topprioriteiten. Een schoolbreed gedragen talenbeleid ziet zij als een belangrijke voorwaarde voor de curriculumrealisatie. De schoolleiding voorziet in structurele ondersteuning van het talenbeleid in samenhang met het GOK-beleid. Het lyceum kadert zijn talenbeleid bovendien bewust en uitdrukkelijk in de hoofdstedelijke context, waarvan het deel uitmaakt: het wil permanent de dialoog - letterlijk en figuurlijk - met de stad in haar vele aspecten aangaan. De inzet op meertaligheid hangt samen met de opvoeding van de leerlingen tot wereldburgers in erasmiaanse zin.
- Visieontwikkeling** Er is een algemene beleidsvisie, sterk geïnspireerd door het pedagogisch schoolproject, waarin de 'A' van algemeen secundair onderwijs en de brede vorming van de leerlingen op het voorplan staan. Daarover wordt zowel mondeling als schriftelijk, op personeelsvergaderingen en aan de hand van documenten zoals het dynamische schoolwerkplan en het schoolreglement, duidelijk gecommuniceerd. Dankzij het schoolbrede draagvlak en de geëngageerde personeelsleden wordt die visie ook vlot geïmplementeerd. De visieontwikkeling gaat gepaard met haalbare operationele doelstellingen.
- Besluitvorming** De school beschikt over de decretaal verplichte participatieorganen. De schoolleiding stimuleert de reële en permanente betrokkenheid van alle participantengroepen bij het besluitvormingsproces.
- Kwaliteitszorg** De school neemt haar decretale opdracht om de eigen onderwijskwaliteit te onderzoeken en te bewaken ernstig. Ze voert herhaaldelijk zelfevaluaties uit aan de hand van enquêtes, waardoor op het vlak van interne kwaliteitszorg een cyclische ontwikkelingsdynamiek aan de gang is gebracht. De verwerking van de zelfevaluatiegegevens geeft aanleiding tot actiepunten. De kwaliteitszorg op het niveau van het kernproces is in enkele vakken van de basisvorming en van het

specifiek gedeelte nog niet optimaal, maar de beleidsvoering biedt voldoende garantie voor een substantiële kwaliteitsverhoging.

6 STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL

6.1 Wat doet de school goed?

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- De brede vorming.
- De samenhang van de leerlingenevaluatie met de leerbegeleiding en de studieloopbaanbegeleiding.
- De motivering van de B- en C-attesten.

Wat betreft het algemeen beleid

- Het dynamische leiderschap.
- De duidelijke taakverdeling binnen het directieteam.
- De aansturing van onderwijskundige processen.
- De visieontwikkeling.
- Het participatief beleid.
- De aanvangsbegeleiding.
- Het zorgbeleid en de permanente inzet voor het leerlinggerichte schoolklimaat.
- Het talenbeleid

6.2 Wat kan de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- De leerplangerichtheid in sommige vakken.
- De afstemming van de leerlingenevaluatie op de leerplandoelstellingen in sommige vakken.
- De ondersteuning van de leerplanrealisatie met actuele uitrusting en voldoende leermiddelen in sommige vakken.

Wat betreft het algemeen beleid

- De opvolging van de vakgroepen met het oog op de leerplangerichte onderwijs- en evaluatiepraktijk.

6.3 Wat moet de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- De leerplanrealisatie voor techniek in de basisvorming in de eerste graad A-stroom.
- De leerplanrealisatie voor natuurwetenschappen in de basisvorming in de derde graad, aso, studierichtingen Economie-moderne talen, Grieks-moderne talen, Humane wetenschappen, Latijn-moderne talen.
- De leerplanrealisatie voor het specifiek gedeelte in de derde graad, aso, studierichting Humane wetenschappen.

7 ADVIES BETREFFENDE DE ERKENNINGSVOORWAARDEN

In uitvoering van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies:

GUNSTIG

- voor de overige erkenningsvoorwaarden.

BEPERKT GUNSTIG

- voor de erkenningsvoorwaarde 'voldoen aan de onderwijsdoelstellingen' omwille van het onvoldoende realiseren van de onderwijsdoelstellingen voor

Structuuronderdeel	Basisvorming	Specifiek gedeelte
Graad 1	techniek	
Graad 1 A	techniek	
Graad 1 Grieks-Latijn	techniek	
Graad 1 Latijn	techniek	
Graad 1 Moderne wetenschappen	techniek	
Graad 3	natuurwetenschappen	
Graad 3 ASO	natuurwetenschappen	
Graad 3 ASO Economie-moderne talen	natuurwetenschappen	
Graad 3 ASO Grieks-moderne talen	natuurwetenschappen	
Graad 3 ASO Humane wetenschappen	natuurwetenschappen	specifiek gedeelte
Graad 3 ASO Latijn-moderne talen	natuurwetenschappen	

- voor de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'.

Om deze tekorten op te volgen voert de onderwijsinspectie vanaf **08-11-2016** opnieuw een controle uit.

8 VASTSTELLINGEN BETREFFENDE DE OVERIGE REGELGEVING

Op de gecontroleerde overige regelgeving werden door het inspectieteam geen inbreuken voor verder gevolg door de onderwijsinspectie vastgesteld.

Namens het inspectieteam	Voor kennisname namens het bestuur
Roger Van den Borre de inspecteur-verslaggever	Greta Blondiau de directeur
Datum van verzending aan de directie en het bestuur van de school	